

Сёнтёрү ялавё

1944 сұлхи майһан 5-мёшёнченпе тухатъ

Муркаш район хаҗачё

95-96 (7520-7521) №№ * Юн кун, 2007 сұлхи ноябрён (чүк) 14-мёшё * Хакё ирёклё

«АПК аталанавё» наци проекчё

Сённине ырласа йышанаҗсё



«Моргаушская» чәх-чәп фабрики республика сумлисенчен пёри. Маларах та, халё те туса илнө продукция пахалахёне паларса танә тата таратъ те вәл. Паянхи кун предприятин сурт-йёрё сакәр гектара яхән йышанатъ, тырә-пулапа курак акса ситёнтермелли лаптәк 80 гектар ытла. Фабрика хай суйласа илнө сұл-йёртөн пәранмасәр шав малалла аталанатъ. Сұлталәк пусланна төле кунта пурё 217 пин чәх пулна пулсан, халё – 260 пин. Вёсенчен 164 пинё сәмарта таватъ. Ситес сұл пусланнашёнчө вара сәмарта тавакан чәхсен йышё 214 пин пуса ситмелле. Чәхсен йышё үснупе пёрлех фабрика производствө та пёр вяранта тамастъ. Унчөнхи сұлсенчө кашни чәхран 280 – 290 сәмарта илни пысак ситёнү шуланна, пёлтёр вара сак кәтару 314 сәмартана ситнө. Саканта малта пыракан сөнө технологисене пурнаҗа кёртни пысак

пёлтерёшлө.

– Предприятин сұлталәкра сённине нимён те тумасан, технологие сөнөтмесен, ватам ёс уксине үстөрмесен тата продукция пахалахне лайахлатмасан сав предприятин пуласлахё сук. Паян эпир чәх-чәп валли тухәслә алат хатёрлессине компьютер программине пәханса ёслетпёр. Ситөнүсем сук мар. Сұлталәк хушшинчө 32 вакун комбикорм производствө тирпейлекенсен ноябрён 9-мёшёнчө Чәваш операпа балет театрөнчө республикари ял хушалахне продукция тирпейлекенсен кунне халалласа ирттернө явра ЧР Президентён Н. Федоровән аллинчөн сөнө технологисене анәслә пурнаҗа кёртнөшён дипломпа уксан премие илнө хысҗән.

А. БЕЛОВ сән үкерчөкё.

Аграрисем хайсене илтессе шанаҗсё

Пусару ушкәнё Раҗсёй Федерацийён Президентён В.В. Путинән сұл-йёрне ырласа чёнсе каланн

Эпир сёршывшән питё пысак пёлтерёшлө историлле пулам умёнчө пурәнәтпәр: кёсөх – Патшаләх Думин суйлавё. Ситес вәхәтра кашни сөннән Раҗсёйөн тёнчө умёнчи сумне, патшаләхне тата политикапа экономикари суверенитетне сирёплеттесишён тытса пыракан сұл-йёрне мёнле хакласа йышәннине паләртма тивет.

Пирён сёршывра ыра улшану чылай пулчө: экономикара, халәх пурнаҗсөнчө паларамлә үсөм пур. В. Путин пусаравёпө йышәннә приоритетлә наци проекчөсем анәслә пурнаҗланаҗсё, пирён патшаләхән манаҗлахёпө хәвачё тавраҗсё, сынсем хайсен вайне шанма пусларёс.

Эпир Владимир Путина республикана виҗө хут килсе Чәваш Енөн социаллә пурнаҗсөпө экономика аталанавне пысак хак панәшән тав таватпәр. Ку пирёншён пысак чыс, шанаҗсө тата сав вәхәтрах сёршыв малашлахёшён тарашмалли пысак яваплах.

Эпир хамарән граждәнла позицияё сөнчөн пёлтерсе Чәваш Енре пурәнакансене сёршыв лидерён – Раҗсёй Федерацийён Президентён Владимир Владимирович Путинән – экономикапа танәсләхә сирёплеттесишён, халәхән пурнаҗ шайне үстөрессинён тавакан ёс-хөлне малалла тәсма чөнсе калатпәр.

Пире вайлә та чечекленкен Раҗсёй кирлине эпир туйса-пёлсе таратпәр. ЧАВАШ ЕН ТАНӘСЛАХЕШЁН, ПУТИН СУЛ-ЙЁРНЕ МАЛАЛЛА ТАСАСИШЁН!

Чёнсе калакансем хайсен сәмахёсене цифраҗсемпе сирёплетнине хаҗатән 7-мёш стр. вулар.

Сәмах – район администрацийён ёсченне

Малашне те пёрлех лайахлатасчө хамәр пурнаҗа

Куллен вуншар ыйту татса пама тивет тепёр чух. Ку вәл сапла пулмалла та. Пурәнәкан шав малаллах пәхатъ, малалла туртанатъ. Хәш-пёр ыйтусене вара хамәр тёллөн татса пама май сук. Савәнпа та кун пек чухне район администрацийён пулашавё шәпах вярәнлә. Кунта манән район пусләхён Ю.А. Ивановән сәмахёсене илсе кәтармас килет:

– Влаҗ халәхән ыйтавёсене татса пама тивёслө. Пире халәх шанатъ, ала пулсан пирён вёсен шанаҗсө тёрре кәлармалла, – терё вәл иртнө тунти кун район администрацийён яваплә ёсчөнөсемпе ирттернө канашлура.

Район администрацийөнчө ёслекенсем шәпах сав тёлёшө ёсчөсчө те. Илер-ха акә кашни сөннән сывәх ыйтусене: яла кёме сул кирлө (унта ситиччөн сөс-и – ялти сын хуларинчөн мёнпе кая, резина атапа никаман та ләкәштатса сүрес килмест халё), унта пурәнма сурт кирлө, сүтә та пултәр унта, шыв та кётёр – хәтлө пултәр. Ку сөс те мар. Ёсрө ёшеннө хысҗән тавансемпе-юлташсемпе, сөмьеле пёрле канас та килет. Ку тёлёшөпө кәҗал мёнле утамсем турө таван районмәр? Район администрацийён пусләхён сөмөпө, капиталлә строителство, архитектура тата пурәнмалли сурт-йёрне коммуналлә хушалах управленийён ертүсине В.Г. НИКИТИНПА шәпах сак ыйтусем тавра каласрәмәр та.

– Владимир Германович, чәннипех те юлашки сұлсене халәх малтан шуллама пултарайман ыра улшанусем пёрин хысҗән тепри пулса иртсөсчө. Ялсем патне асфальт сұл тавассинех илер-ха. Паян сатма сөнчө пек сұл ялсенчө пурәнәкан ёмётөнчө сөс мар, чән пурнаҗа кёчө.

– Пурнаҗ шайё паян хәвәрт үссе пыратъ. Малтан паләртнә тарәх ялсем патне асфальт сула 2015 сұлта туса пётөрме паләртнә пулна. Савәнпа та Чәваш Республикин Президентён Н.В. Федоровән Чәваш Республикинчө автомобиль сұлсене туса пётөрессине хәвәртлатмалли мерәсем сөнчөн

вас ёс малалла пыратъ. Муркашри Колхозная тата Новая Колхозная урамсенчө асфальт сұл туса пётөрнө.

Пётөмпө пирён 34 ял патне илсе пымалла пулсан сак тап-такәр та тип-тикёс сула, ситес 2008 сұлта кашни ял патнех асфальт сұл ситессе пирки пёр иккёлөнү те сук. Сакә хәх пирён сёршыв, республика правительствисем халәхшән тарәшнине, панә сәмаха тытнине кәтарта паратъ.

Кунсар пуҗне сұлсене юсас, тытса тарас ёсе те пёрре те куҗран вёсертмөстпёр. Мән Сөнтөр-Мән Хураҗка витёр Ишмулана каякан, «Муркаш-Хорнуй-Платкасси», Муркашри Мир урамөнчи, Октябре 50 сұл урамри, Шурчари урама, Тойкилтё-Кёртекасси, «Волга»-Вәраҗмой сұлсене юсанә кәҗал. Сапла вара муниципаллә сұлсөм тума, юсама, тытса тама пётөмпө район, республика бюджетёсөнчөн тата төрлө кредитсөмө 243802,33 пин тенкөпө уса курнә.

– Пурнаҗ лайахланса пынаҗсөмөн тата та лайахрах пурәнәс килет. Паян сынсем яла асфальт сұл пынине курсас, сак ёсө ялсем хушшине тасасине те шанаҗсө. Паян районта пурәнәкансен сак ыйтавне мёнле хурав пама пултататәр?

– Чәннипех те, районта пурәнәкансем вярәнәт тухса ирттерекөн төл пулусөнчө те, сырушәчө те ял хушшипе те йёркеллө сұл кирли пирки

пёлтерөсчө. Ку ыйту та ёмөтре юлмасси халё паллә ёнтө. Чәваш Республикин Хула тавакан тата обществәлла инфраструктура аталанавөн министрөствинчөн сыру килчө. Унпа килёшүүлөн ял тарәхсөн пусләхёсене хайсен тарәхне кёрөкөн ялсем хушшипе вяртәкан сұлсөне тума проект хатёрлөмө поручени патәмәр. Сапла вара ялсем патне асфальт сұл туса пётөрнө, 2009 сұлтан пуласа ялсем хушшине те йёркеллө сұлсөне тума пусламалла. Хәш ял тарәхсөн бюджетөнчө укса пур, вёсем ку ёсө пусларёс те ёнтө. Сатракасси, Оринин, Хорнуй, Муркаш, Чуманкасси, Турай ял тарәхсөнчө ялсем хушшинчи сұлсөн проектне хатёрлөмө пусланә.

Кунта манән сакна каласа хәварас килет. Ялсенчө пурәнәкансен ялсенө тирпей-илем кёртмелле. Вутә-шанкә, ытти япаласем вярәнәсәр йаваланни килёшүсёр сөс мар, хамәра хамәр ура хуниө пулатъ. Паян районмәр республикапа пёрлө килёштерсе халәхшән ыра ёсөм таватъ пулсан, хамарән та айккинчө юлас марччө, халъ сөс асәннә ситменлөхө пётөрөсчө. Малаллахи утамсөне те шухәшласа пёр өннеллөх тавасчө. Ваттисен сапла калараш пур: пёри арманта, тепри вярманта пулсан, шулгани пулмасть. Пурнаҗсөра йаллах хамартан, пёр-пёрне анланса ёсленинчөн килнинө районта пурәнәкансем анланчө ёнтө. (Вёсө 7-мёш стр.)

РФ Патшаләх Думин депутачёсен суйлавёччөн 18 кун юлчө!

Чәваш Республикин Президентён Указё

Чәваш Республикинчө ялти культура учреждениёсене аталантарас енёпө пурнаҗламалли мерәсем сөнчөн

Чәваш Республикин культура вай-хәватне малалла аталантарма условисем туса парас төллевпө сапла йышәнәтәп:

1. Чәваш Республикин Министрсен Кабинечөн: «Чәваш Ен культури: 2006-2010 сұлсөм» республикан төллевлө программине улшанусем кёртмелле, унта халәхә паракан пулашу ёсөсен пахалахне үстөрөс төллевпө ялти культурапа кану учреждениёсене халъхи вәхәтри техника хатёрөсөмпе васквлән тивөстөрөссине шута илмелле;

вырәнти хай тытамлах органөсем валли ялти культура учреждениёсене ёслекенсен ёс уксине паләртас енёпө сөнүсем хатёрлөмелле, вёсенчө культура организацийөсем паракан пулашу ёсөсен пахалахне үстөрнөшөн хавхалантарассине шута илмелле;

муниципалитетән культурапа кану учреждениён Ёсө-хөлөн төслөх стандартне туса хатёрлөмелле тата сирёплетмелле; ялти культура учреждениёсене аталантарма Такаксене пёрле укса-тенкө уйәрмалли республика фондөнчөн укса-тенкө уйәрмалли вәйра таракан йөрөкөпө пәхса хәварнә хавхалантармалли механизмөмпе тухәҗлән уса курассине тивөстөрмелле.

2. Вырәнти хай тытамлах органөсене 2008 сұлта клуб учреждениёсен юсав ёсөсене тата юсаса сөнөтөс ёсөсене, вёсөне энергипө тивөстөрөс, ку чухнехи сөтел-пукана туянас, савән пекөх клуб учреждениёсен сывәхөнчи территориясене тирпей-илем кёртөс ёсөсене вёсөмө сөнөс.

3. Сак Указә ала официаллә йөрөкөпө пичетлөсө кәларнә кунран пусласа вәя кёрөт.

Чәваш Республикин Президентё Н. ФЕДОРОВ.

Шупашкар, 2007, чүк, 9, 97 №.

(Указә анлантарса пани ситес номерте пичетленет).

Ыттисемшён төслөх

Ёсрө малтисене саламлатпәр

«Агропромышленноҗ комплексне аталантарасси» приоритетлә наци проектне анәслә пурнаҗа кёртнөшөн, ял хушалах производствине эффективлә ертсе пынашән, 2007 сұлта производствәпа экономика кәтартавёсене сұллө шая сөклөнөшөн ял хушалахөнчө тата продукция тирпейлекөн промышленноҗра ёслекенсен кунне халалласа республикари ирттернө явра ЧР Президентёнчөн Н. Федоровән дипломсөмпе уксан премисене пирён районтан саксем тивөсрөс:

– сөнө йышши технологисене производствәна кёртнөшөн «Моргаушская» чәх-чәп фабрики;

– ял хушалах техникине упрассине сұллө шайра йөрөкөленөшөн «Герой» ял хушалах производствө кооперативө;

– ЧР Президентён 2006 сұлхи июлөн 27-мёшөнчө кун сүти курнә «Пысак ял хушалах организацийөсен ёсөне-хөлне хавхалантармалли хушма мерәсем сөнчөн» 61 № Указне пурнаҗламмө активлә ёслөнөшөн әрәтлә вьлөх ёрчөтөссине специализациленекөн «Свобода» ял хушалах производствө кооперативө-завод.

Район администрацийө сак хушалахсөн ертүсисене Н. Ванеркина, Р. Тимофеева, К. Сретинские тата сак хушалахсөнчи вьлөх пәханасөмпе уй-хирте ёслекенсенө, механизаторсөмпе водителсене пёрлөхи ёсөпө тивөсрөс пысак үсөмшөн саламлатъ, малашне те ёсрө ыттисемшён төслөх пуласса шанатъ.

Паянхи номерте

Паянхи номерте РФ Патшаләх Думин депутачёсен суйлавё умөн политика партийөсен агитаци материалөсене пичетлетпёр.

Савән пекөх сирө районән 2008 сұлхи бюджетчөн проекчөпө тата район Уставне кёртнө улшанусөмпе хушамсен проекчөпө паллаштаратпәр.

Суралнә кун

Саламлатпәр

Суралнә кун. Пур-ши унран пахараххи сөннән пурнаҗсөнчө? Ырапан та ырри, сөнөрен те сөнни патне антәлатъ вәл вёсен ылмашавөнчө. Муркашри 37-мөш номерлө пушар чәсөн пусләхөнчө ёслекөн Сергей Петрович МИТРОФАНОВАН паян суралнә кунө. Пёр вярәнәт ларса тама пөлмен, паләртнә үсөмө сөнсе илсе татах сөнө плансөмпе пурәнәкан юлташамәра сак паллә кунпа саламласа эпир хай суйласа илнө ёсөнчө анәсә, пурнаҗсөра телей, сөмьере юрату, сирөп сывлөх та вәрәм кун-сұл сунатпәр. Юлташөсем.

Район хаҗатне малалла сьрәнтарасчө

Хаклә вулакансем! «Сөнтөрү ялавё» хаҗата 2008 сұлхи январь уйәхөнчөн илсе тама малалла сьрәнтарасчө.

Район хаҗатне 6 уйәхә сьрәнмалли хак – 169 тенкө те 62 пус.

Ситес сұл та пёрле пулар.

РАЙХАҢАТ РЕДАКЦИЙӨ